

Sprawozdanie z funkcjonowania zawodu położnej w województwie zachodniopomorskim w 2011 roku

1. Informacje ogólne

Ogólna liczba położnych zarejestrowanych w Szczecińskiej Izbie Pielęgniarek i Położnych oraz w Koszalińskiej Izbie Pielęgniarek i Położnych na dzień 30.09.2011. wynosiła 1370, ale czynnych zawodowo położnych było 1116. Jak można zauważyć liczba wydanych praw wykonywania zawodu wzrosła, ale czynnych zawodowo położnych zmalała w stosunku do roku 2010. Poważnym problemem jest brak pracy dla położnych: aktualnie liczba bezrobotnych położnych wzrosła do 56. Tymczasem nadal w pionie opieki nad kobietą i dzieckiem (oddziały ginekologiczne i noworodkowe), zatrudnionych jest wiele pielęgniarek. Liczbę położnych pokazuje tabela 1.

Tabela 1. Liczba położnych w SIPiP i w KIPiP wg stanu na dzień 30.09.2011

Lp.	ZAKRES DANYCH	RAZEM							
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 /11	
1.	Liczba wydanych praw wykonywania zawodu położnej wg stanu na dzień 31 grudnia 2010	1261	1315	1328	1345	1355	1378	1423	
2.	Liczba wydanych praw wykonywania zawodu położnej od dnia 01. stycznia do dnia 30. 09. 2011	38	6	8	8	11	22	11	
3.	Liczba członków OIPiP z prawem wykonywania zawodu położnej na dzień 30.09.2011	1299	1310	1323	1341	1341	1358	1370	
4.	Liczba członków OIPiP z prawem wykonywania zawodu położnej – czynnych zawodowo	1129	1151	1125	1141	1131	1153	1116	
5.	Liczba wydanych zezwoleń (od dnia 01.01. do dnia 30.09.11) na prowadzenie:	indywidualnej praktyki położnej	43	10	10	16	10	6	9
		indywidualnej specjalistycznej praktyki położnej	13	17	0	0	2	1	0
		grupowej praktyki położnych	0	0	0	0	0	0	0
6.	Liczba bezrobotnych położnych zarejestrowanych w OIPiP	43	53	59	53	48	49	56	
7.	Planowane odejścia na emeryturę w następnym roku	37	40	21	21	11	31	18	
8.	Liczba położnych, które odbyły przeszkolenie w danym roku po przerwie w wykonywaniu zawodu	4	6	7	2	5	8	9	

2. Kształcenie położnych

W roku 2011 dziewięć położnych przeszło przeszkolenie po przerwie w wykonywaniu zawodu, a ukończyło studia I stopnia Kierunku Położnictwo 13 absolwentek studiów stacjonarnych Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego oraz 41 absolwentów studiów uzupełniających (tzw. pomostowych). W roku 2012 kształcenie na poziomie licencjackim zakończyć ma 15 studentów Kierunku Położnictwo studiów stacjonarnych. Niestety studia niestacjonarne I stopnia (tzw. pomostowe) nie zostały uruchomione w roku akademickim 2011/2012 w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie ze względu na wysoki koszt studiów (brak dotacji) i mało chętnych z tego powodu.

Na studiach II stopnia (magisterskich) aktualnie uczy się 19 położnych w systemie stacjonarnym (II rok) i 15 położnych w systemie niestacjonarnym (II rok).

3. Specjalizacje posiadane przez położne

- specjalizacje w dziedzinie pielęgniarstwa **173**
- specjalizacje w dziedzinach mające zastosowanie w ochronie zdrowia **20**

W roku 2011 odbyły się dwa egzaminy specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego (w sesji wiosennej i jesiennej). Wszystkie 53 położne przystępujące do tego egzaminu uzyskało tytuł specjalisty. Do egzaminu państwowego przystąpiło także 11 położnych z zakończonej specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego. Dzięki temu 17,29% czynnych zawodowo położnych posiada specjalizację – 193 osoby (w zeszłym roku - 10,92%). Aktualnie trwa dwie edycje specjalizacji dla położnych w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego (58 położnych) oraz specjalizacja w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego (pielęgniarsko-położnicza – 10 położnych). Istnieje w dalszym ciągu duże zapotrzebowanie na specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego i położniczego. W ciągu siedmiu lat liczba położnych posiadających tytuł specjalisty niemalże potrojiła się.

Tabela 2. Posiadane specjalizacje przez położne na dzień 30.09.2011

Specjalizacja w dziedzinie:	Liczba położnych						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
medycyny społecznej	-	-	-	-	-	-	-
organizacji ochrony zdrowia	-	-	-	-	-	-	-
epidemiologii i higieny	2	2	2	-	-	-	-
organizacji i zarządzania	13	16	16	16	15	15	15
promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	2	3	5	5	5	5	5
pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki	10	9	9	10	10	10	10
pielęgniarstwa operacyjnego	7	7	7	7	6	6	6
pielęgniarstwa onkologicznego	-	-	-	-	-	-	-
pielęgniarstwa epidemiologicznego	-	2	2	2	7	10	10
pielęgniarstwa środowiskowego / rodzinnego	3	2	4	4	4	4	4
opieki przed- i okołoporodowej	8	9	9	9	9	9	9
pielęgniarstwa położniczo-ginekologicznego	8	9	9	9	9	9	9
pielęgniarstwa położniczego	20	26	26	58	58	58	58
pielęgniarstwa ginekologicznego	-	-	-	-	-	-	53
pielęgniarstwa neonatologicznego	1	3	3	3	3	3	14
RAZEM	74	88	92	123	126	126	193
% położnych czynnych zawodowo posiadających specjalizację	6,55%	7,65%	8,18%	10,78%	11,14%	10,92%	17,29%

4. Zatrudnienie położnych

Położne w województwie zachodniopomorskim zatrudnione są w:

- 23 szpitalach posiadających pion położniczo-ginekologiczny,
- 1 szpitalu posiadającym oddział ginekologiczny,
- 1 NZOZ położniczo-ginekologicznym,
- 1 NZOZ ginekologicznym,
- 3 szpitalach nie posiadających pionu położniczo-ginekologicznego,
- POZ,

- Pomorskim Uniwersytecie Medycznym,
- Wojewódzkim Zespole Szkół Policealnych w Szczecinie,
- Innych placówkach.

Stacjonarne zakłady opieki zdrowotnej na dzień 30.09.2011

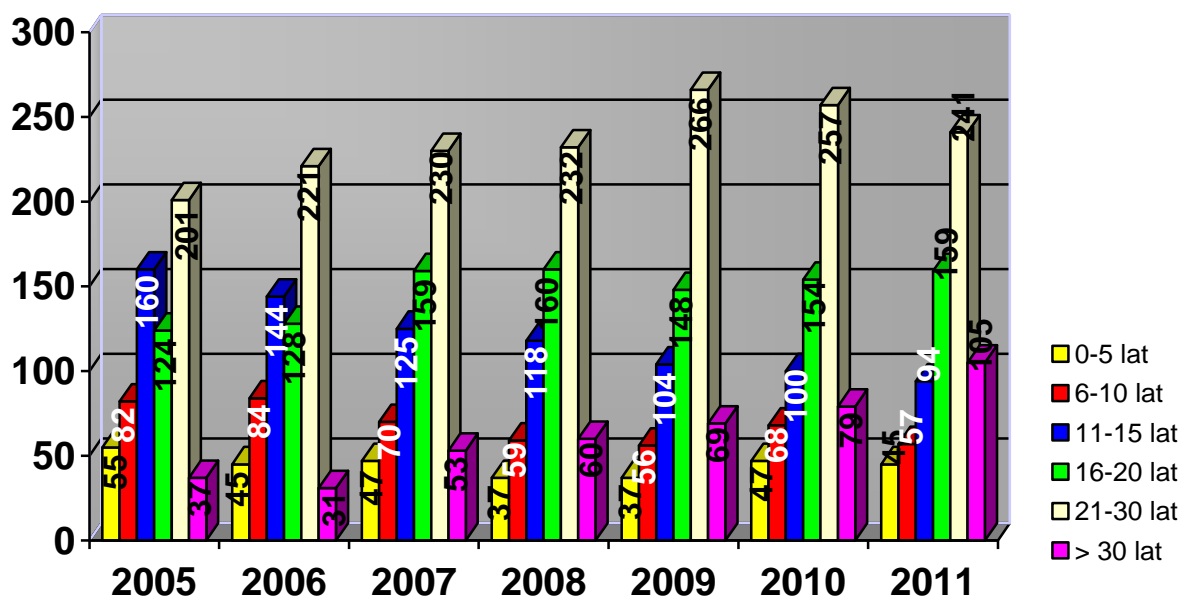
W stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej zatrudnionych jest 701 (w roku 2009: 680, w roku 2010: 695) położnych w tym w przychodniach przyszpitalnych – 30. Szczegółową strukturę zatrudnienia położnych przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Struktura zatrudnienia położnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej do 30.09.2011 roku

Oddział	Liczba położnych
Sala porodowa	62
Położniczo-neonatalogiczny (rooming-in)	48
Patologia ciąży	27
Noworodkowy	72
Ginekologia	89
Ginekologia onkologiczna	2
Położniczo-ginekologiczny	274
Izba przyjęć położniczo-ginekologiczna	21
Blok operacyjny położniczo-ginekologiczny	29
Inne oddziały niepołożnicze	47
Poradnia K przyszpitalna	30
RAZEM	701

Do 30.09.2011 r. najczęściej położnych pracowało w przedziale od 21 do 30 lat (241 osób). Staż pracy od 16 – 20 lat miało aż 159 położnych. Mało jest położnych mających staż pracy do 10 lat – 102 osoby (w zeszłym roku 115 osób).

Analiza stażu pracy zatrudnionych w szpitalu położnych na przestrzeni 5 ostatnich lat wykazuje stały wzrost liczby położnych pracujących powyżej 30 lat. Świadczy to o „starzeniu” się zawodu w naszym województwie. Nieznacznie wzrasta także liczba położnych pracujących do 5 lat. Staż pracy położnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej przedstawiono na wykresie 1.

Ryc. 1. Staż pracy położnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej

5. Realizacja standardów opieki okołoporodowej

W roku 2011 na polecenie konsultanta krajowego w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologiczno-położniczego – mgr L. Jędrzejewskiej analizowana realizacja przez oddziały szpitalne Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 września 2010 roku w sprawie standardów postępowania oraz procedur medycznych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki okołoporodowej sprawowanej nad kobietą w okresie fizjologicznej ciąży, fizjologicznego porodu, połogu oraz opieki nad noworodkiem.

Poniżej przedstawiono analizowane elementy Rozporządzenia:

1. Jaki odsetek rodzących przybywa do szpitala z planem porodu?

- a) >50%: 1 szpital (4,3%)
- b) 25-50%: 4 szpitale (17,4%)
- c) <25%: 18 szpitali (78,3%)

2. Czy plan porodu jest wspólnie odczytany i omówiony na Sali Porodowej z położną /lekarzem?

- a) tak, zawsze w całości: 5 szpitali (21,7%)
- b) tak, częściowo: 11 szpitali (47,8%)
- c) nie: 7 szpitali (30,4%)

3. Jaki odsetek rodzących korzysta ze wsparcia osób bliskich podczas porodu?

- a) >50%: 7 szpitali (30,4%)
- b) 25-50%: 9 szpitali (39,1%)
- c) <25%: 7 szpitali (30,4%)

4. Kto z personelu Sali Porodowej zachęca rodzącą do aktywności fizycznej i pomaga w znajdowaniu optymalnych dla niej pozycji podczas porodu?

- a) położna: w 23 szpitalach (100,0%)
- b) lekarz: w 12 szpitalach (52,2%)
- c) inna osoba, kto?: -

5. Ile fizjologicznych porodów od 7 kwietnia 2011r. (termin wdrożenia rozporządzenia) poprowadzili samodzielnie: Brak danych nt. liczby samodzielnie prowadzonych porodów

- a) położna: prowadzi bez lekarza porody w 11 szpitalach (47,8%)
- b) lekarz specjalista wraz z położną prowadzi poród w 12 szpitalach (52,2%)
- c) lekarz w trakcie specjalizacji: brak danych

6. W jakim stopniu bezpośrednio po porodzie fizjologicznym personel Sali Porodowej, umożliwia dziecku nieprzerwany 2 godzinny kontakt z matką „skóra do skóry”?

- a) zawsze: w 10 szpitalach (43,5%)
- b) dość często: w 6 szpitalach (26,1%)
- b) czasami: w 1 szpitalu (4,3%)
- c) w nielicznych porodach: w 5 szpitalach (21,7%)
- d) nigdy: w 1 szpitalu (4,3%)

7. Kto dokonuje wstępnej oceny stanu noworodka na podstawie skali Agar?

- a) położna: w 1 szpitalu (4,3%)
- b) lekarz położnik/ginekolog: wcale (0,0%)
- c) lekarz neonatolog: w 23 szpitalach (100,0%)
- d) pielęgniarka/położna neonatologiczna: w 1 szpitalu (4,3%)

8. Czy ocena noworodka wg skali Apgar jest dokonywana na brzuchu matki?
- a) tak, zawsze: w 12 szpitalach (52,2%)
 - b) tak, sporadycznie: w 9 szpitalach (39,1%)
 - c) nie: w 2 szpitalach (8,7%)
9. Kto sprawuje opiekę pielęgnacyjną nad położnicą i noworodkiem w oddziale położniczo - noworodkowym funkcjonującym w systemie rooming-in ?
- a) położna z oddziału położniczego: w 2 szpitalach (8,7%)
 - b) położna nad położnicą, pielęgniarzka/położna nad noworodkiem: w 21 szpitalach (91,3%)
 - w 1 szpitalu brak jest systemu rooming-in! (4,3%)
10. Czy położne z Sali Porodowej posiadają certyfikaty w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodka?
- a) tak, wszystkie: żaden szpital (0,0%)
 - b) tak, pojedyncze osoby: w 5 szpitalach (21,7%)
 - b) nie: w 17 szpitalach (73,9%)
 - c) w trakcie realizacji kursu: w 1 szpitalu (4,3%)
11. Czy personel Sali Porodowej został zapoznany z rozporządzeniem MZ z 23 września 2011r., przed jego wdrożeniem w życie?
- a) tak: w 20 szpitalach (86,9%)
 - b) nie: w 3 szpitalach (13,1%)
12. Czy Sale Porodowe posiadają sprzęt i akcesoria porodowe do prowadzenia porodów w pozycjach wertykalnych?
- a) łóżko porodowe umożliwiające poród w pozycji wertykalnej: w 20 szpitalach (86,9%)
 - b) fotel porodowy: w 4 szpitalach (17,4%)
 - c) krzesło, stołek porodowy: w 3 szpitalach (13,1%)
 - d) materac: w 15 szpitalach (65,2%)
 - e) drabinki: w 6 szpitalach (26,1%)
 - f) wannę: w 10 szpitalach (43,5%)
 - g) worek Sako: w 19 szpitalach (82,6%)
 - h) piłkę "L-ka": w 20 szpitalach (86,9%)
 - i) inne, jakie? Koło porodowe: w 1 szpitalu (4,3%)

6. Wnioski

1. Zauważa się powolne „odmładzanie” zawodu – przybyło położnych ze stażem pracy do 5 lat. Jednocześnie wzrasta liczba położnych pracujących powyżej 30 lat. Dlatego należy podjąć bardziej intensywne działania do zachęcania absolwentów szkół średnich do podejmowania nauki w tym zawodzie, aby w przyszłości zastąpić personel odchodzący na emeryturę.
2. Sukcesywnie wzrasta liczba położnych posiadających specjalizację.
3. Należy dążyć do uruchomienia większej liczby kursów specjalizacyjnych, specjalistycznych i kwalifikacyjnych dla położnych.
4. Należy zapoznawać personel oddziałów położniczo-ginekologicznych z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 września 2010 roku i wdrażać w życie jego założenia. Założenia „Standardu” realizowane są w sposób mało satysfakcjonujący.

Bardzo dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego sprawozdania: Dyrektorom, Pielęgniarkom Naczelny i Przełożonym szpitali województwa Zachodniopomorskiego, Szczecińskiej Izbie Pielęgniarek i Położnych oraz Koszalińskiej Izbie Pielęgniarek i Położnych.